

HUKUKİ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri :

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâsli GAT FRANKO

Tahrir Heyeti

Fuat Hulâsi B. Temyiz Mahkemesi
âzasından

Sabri Şakir B. Ad V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

Ahmet Refik B. İstanbul İcra Reisi

Ahmet Samim B. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şarl Kroza. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Aşıl Mester. Paris Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Müderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mecmu-
ası tahrir heyetinden.

Bahir B. Kavanin ihzârı komisyonu
âzasından.

Mehmet Talât B. Avukat

M. A. Bilyoti. Paris Hukuk Fakül-
tesi Doktoru.

Adres: Galata, Bahtiyar han Avukat Gat Franko Beyin yazıhanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretiyle beraber
400 kuruştur

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

KÂĞITÇILIK ve MATBAACILIK ANONİM ŞİRKETİ

1929

BİR SUALE CEVAP

Delâilin takdiri

Yazan :

Müderris MUSTAFA REŞİT

Yeni mevzuatı kanunimizde nıسابı şehadete dair hükümler mevcut olmadığından bir şahitle davanın ispatı mümkün olup olmayacağı sual edilmektedir. Yeni hukuk usulü muhakemeleri kanunumuz şehadeti delâili takdiriyyeden addetmiştir. Binaenaleyh şehadetin makbul ve muteber olması için muayyen şartlar yoktur. Buna mukabil hâkim hiçbir suretle şahadet ile mukayyet değildir. Şehadet neticesinde münazaalı olan hususun vuku bulduğuna veya bulmadığına dair hasıl ettiği kanaat ile hükmeder (hukuk usulü muhakemeleri kanunu madde 240). Şu halde şehadetin, davaya mutabık olmasına, nıسابına, tercihi beyyinata, şahitler arasındaki ihtilâfların netayicine dair olan mecellenin bütün hükümleri artık tatbik edilemez.

Hâkim vak'ayı doğru söylediğine vicdanen kani olduğu birtek şahidin sözü ile hükmedebilir. Bilâkis hâkim beş, altı veya daha ziyade şahitlerin birleşerek yalan söylediklerine, birbirini kandırdıklarına, hepsinin, ayrı sebebe binaen hissiyatında aldandığına kani olursa şahadetleri ile hükmetmez.

İki taraf mütekabilen şahit ikame etmiş ise, hâkim kani olduğu şahadetle hükmeder. Hatta hâkimin semaa (diğerinden işitmeğe) müsteniden yapılmış şahadet ile hükmetmesine de kanunî bir mâni yoktur. (Hukuk usulü muhakemeleri şerhimize müracaat, sayıfa 289, 290.

Yalnız hukuk usulü muhakemeleri şerhimizde de beyan ettiğimiz veçhile hâkim şahitlerin şahadetini takdir ederken çok dikkat etmelidir. Tabii yekdiğerine mutabık ve vazıh ifade veren birkaç şahidin husule getirebileceği kanaati bir şahit getiremez, meğerki

işgal ettiği mevki ve namusu, biteraflığı ile bu şahidin yalan veya yanlış söylemesine hiçbir ihtimal verilmesin. Bilâkis kat'i ve vazih olarak hadiseyi beyan eden, biteraflığından, ihatasından, namusundan şüphe edilemiyen ve hadiseye ıttılay pek tabii olan tek bir şahidin sözü, yalan şahadetle maruf veya hadiseye ıttılay gayrı tabii, ifadeleri müphem, diğerlerinden iştirake müstenit, telkine tabi oldukları ihtimal dahilinde bulunan on, onbeş şahidin sözüne nazaran daha fazla itimat bahşeder.

* * *

Senede karşı dermeyan olunan iddiaların senet ile ispatı lüzumu

ve

Fransa temyiz mahkemesinin bir kararı

İstida dairesi 6 şubat 1928

Hukuk usulü muhakemeleri kanunumuzun 290 ıncı maddesi mucibince senede merbut olan her nevi iddialara karşı dermeyan olunacak müdafaalar ile senedin tanziminden evvel veya tanzimi sırasında veya sonra bunun hüküm ve kuvvetini tenkis edebilecek tasarrufat 5000 kuruştan az bir meblâğa taallûk etse dahi şahitle ispat olunamaz.»

Fransa kanunu medenisi de aynen bu hükmü ihtiva etmektedir ve oradan alınmıştır. Fransa temyiz mahkemesinin kararına göre bir taraf hasmın, kendisine gönderdiği mektubu davasını ispat için ibraz etmiş ise, buna karşı, mektupta mevzuu bahs mukavelenin şarta muallâk olduğunu diğer taraf şahitle ispat edemez.

Bu kararı tahlil ve tenkit eden Montpellier hukuk fakültesi profesörlerinden Gaboldin mütaleasına (Daloz 5 page: 148. anne: 1928) göre ancak delil olmak üzere yazılmış ve şekli itibariyle mukavelenin

bileümle ahkâmı ve şartlarını ihtiva eden ve binaenaleyh senet mahiyetinde addolunabilen mektuplar hakkında mahkemei temyizîn içtihadı doğru olabilir. Muameleyi ispat maksadı ile tanzim edilmiyen mektuplar, senet olmadığından ve iki tarafın bütün şartlarını ihtiva etmesi lâzım gelmediğinden bunlara karşı dermeyen edilen iddiaların şahitle ispatı mümkündür.

Hulâsa, fikrimize göre de bir mektup. münhasıren bir muameleyi ispat etmek üzere tanzim edilmiş ise, senet demek olduğundan buna karşı muamelenin, mektupta mezkûr olmıyan şarta muallâk olduğu şahitle ispat olunamaz. Fakat muameleden sonra tesadüfen muameleden bâhis olarak yazılmış mektuplar, ancak mahkeme haricinde tahriren yapılmış bir ikrar hükmündedir ve usulü hukukiye kanunumuzun 236 ıncı maddesi mucibince hâkimi ikna etmek şartı ile delil teşkil eder. Binaenaleyh diğer taraf hâkimin kanaatini sarsmak için bu nevi yazılara karşı şahit ikame edebilir.

Hukuk Fakültesi müderrislerinden
MUSTAFA REŞİT

İsviçrede
Tahsilâtın tevzii

İcra Reisi:
Ahmet Refik

İsviçre icra hükümleri tetkiklerinden

— 8 —

Tahsilâtın tevzii

Menkul ve gayrı menkul malların, alacakların haczi hususunda icraî gaye nakte tahvil ve alacaklıları tatmindir. Gerek bu suretle ve gerek borçlunun tediyeyle vaki tahsilât alacaklara kâfi ise mes'ele pek basit bir surette halledilmiş demektir. Halbuki cebrî icrada ekseriya tahsilât alacaklara kâfi gelmez.